

Симеонов Сборник

НЕМЕСИЙ, ЕПИСКОП ЕМЕСКИ

ЗА ЕСТЕСТВОТО НА ЧОВЕКА

Знаем, че човекът, както казват, не е бил отначало нито смъртен, нито безсмъртен, а е бил на границата на двете природи. Ако се отдаде на плътските превратности, ще попадне в плътските съблазни; ако ли пък посчете душевните, ще се удостои с добротата на безсмъртието. Понеже ако Бог отначало го беше сътворил смъртен, то не би го осъдил на смърт, когато съгреши, защото никой не наказва смъртния със смърт. Ако ли пък го беше създал безсмъртен, то той не би се нуждаел от телесна храна, нито Бог би се покаял лесно и би направил веднага родения безсмъртен – смъртен, понеже не е направил това и спрямо съгрешилите ангели, а те останаха според изначалната си природа безсмъртни, очакващи друг съд за прегрешенията си, а не смърт. Прочее, по-добре е така да разберем казаното. Ако човекът беше сътворен смъртен, достигайки съвършенството си, той би станал безсмъртен, тоест безсмъртен с помощта на силата си. А тъй като не беше полезно за него преди съвършенството си да узнае своята природа, то Бог му забрани да вкусва от дървото на познанието, защото имаше, има ги дори и сега, големи сили в растенията. А тогава, в началото на мирозданието, те имаха по-силно действие и вкусването на някой плод можеше да издаде разбирането на собствената природа. Но Бог не желаше човекът да узнае същността си преди съвършенството, за да не би да се погрижи за нуждите си, като разбере, че много неща са необходими на тялото му, и да изостави познаването на душата си. И по тази причина му забрани да вземе от плода на познанието. А човекът, като не го послуша и като позна себе си, не постигна съвършенството – стана по-слаб от телесната нужда и веднага потърси дреха. Затова писанието казва: ”Разбра, че е гол“. А отначало го направи във възторга и в незнанието си. А като не постигна съвършенство, не постигна и безсмъртието, което ще спечели после по милостта на Създателя. След като отпадна съвършенството, беше разрешена месната храна, тъй като отначало Бог заповяда на човека да се задоволява само с плодовете на земята, защото това имаше и в рай. Но след като се отхвърли съвършенството, с падението се оправда и месната храна, тъй като човек има нужда от храна и питие заради изпражненията и изхвърлянията, защото животът съществува се изтощава по известни и неизвестни начини. Значи необходимо е или да се внася в тялото толкова, колкото е изпразнено, или животното да умре от

недостиг на храни. А тъй като храните са твърди и течни и празни от дух, то и животното се нуждае от твърда и течна храна и от дух. Нашата храна и пиене се състоят от нещата, от които сме съставени и ние, тъй като всеки се храни с подобното нему, а се лекува с противоположното. Но тъй като всяко животно получава сила не само поради красотите си, но и поради доброто състояние на чувствата, което се отнася най-вече до осезанието, то Творецът не сложи върху ни нито дебела кожа, нито козина като на животните. Затова по необходимост ни станаха потребни дрехи – и заради непостоянството на ветровете, и заради щетите на зверовете. А за лошото смесване (на соковете в тялото) и качествените промени, и за чувството, дадено на тялото, ни потрябваха лекари и билки. Защото, ако няхмахме чувство, не бихме изпитвали болка и нито бихме боледували, нито бихме се нуждаели от лекуване. Прочее, като не боледуваме, щяхме да загиваме в знание на злото, без да лекуваме вредата от него. А отначало от никое от тези неща не се нуждаехме. Защото безсловесните животни не смееха да вредят на човека, а му бяха роби и покорни, докато той управляваше страстите си. Когато стана управляван от тях, той по същия начин бе покорен и от възшните зверове, защото заедно с грешката дойде и вредата от тях, а че това е истина, ни учат хората, които са имали благочестив живот и не са били увреждани от никой от тях, както Даниил от лъвовете или Павел от ехидната. И кой справедливо би се учудил на благородството на това животно, което съединява в себе си смъртното с безсмъртното и словесното с безсловесното, носещо в собствената си природа образа на цялото сътворение, поради което и се нарече малък свят (микрокосмос), а заслужи такава почест и промисъл от Бога, че заради него съществува и настоящето и бъдещето, и Бог стана човек. Той е Божие чедо, царува на небето, създаден по Божий образ и подобие, съжителствува с Христос, стои над всяко начало и власт. Кой ли може да изреди предимствата му? Защото той минава през моретата, влиза в небесата с мисълта си, познава движението на звездите и разстоянията, и мерките, обработва земята, обхваща с поглед морето от зверове и китове, направлява всяко знание и изкуство, безкрайно беседва с книгите, с които пожелае, без да му пречи тялото му, предсказва бъдещето, по-силен е от всички, с всичко се храни, от всички приема дарове, пазен е от ангелите, разговаря с Бога, заповядва на демоните, изследва природата на съществуващите неща, любопитен е за Бога. Божий храм и дом е и наследник на неговото царство.

От Григорий Богослов срещу Юлиан

Твое (достигане) ли е да проповядваш на гръцки?

Нима буквите не са финикийски, а според някои – египетски, или пък на премъдрите в тези неща евреи, които от Закона вярват, че (буквите) са богонаписани в скрижалите, начертани от Бога.

Твое ли е атическото красноречие? **А** да смяташ и да брзиш на пръсти? Мерките и числата не са ли евбийски? Защото евбиец е Паламид, който бе изобретател на много неща и затова бе оклеветен.

Твои ли са (поетичните) дела? **А** не е ли по-скоро оная старика, която, видяла рамото си грубо блъснато от някой-си (юноша), започна да се кара, както се разказва, и рече: ”Бързо се разбърза“. И понеже това се хареса много на юношата и той усърдно го ритмува (за подражание), създаде се удивителното (поетично) творчество.

А също – откъде ти е (способността) да учиш и да бъдеш научен и да служиш (на боговете), не от траките ли? **И** нека името те убеди.

А жертвоприношението не е ли от халдейците, сиреч от кипърците? **А** звездобройството не е ли от вавилонците? **А** измерването не е ли от египтяните? **А** предсказанието не е ли персийско? Тълкуванията на сънищата, ти разбираш, чии са, ако не телсимийски. Гаданието не е от други, но от фригийците, които първи изследваха птичите полети, излитанията и движенията. **И** да не продължавам – откъде ти е всяко (знание)? Не е ли поотделно от всеки от тях? **И** когато всичкото се обедини в едно, в кумиротслужението, получи се тайнството.

И какво, прочее, ще получим, когато всички (знания) се завърнат обратно към първооткривателите, нямайки нищо свое, освен злобата и новото отстъпничество от Божеството. Защото словесната сила за добрите става оръжие на доброто, а за злите – остен на злобата.

Свети Епифаний

ЗА ДВАНАДЕСЕТТЕ КАМЪКА, КОИТО БЯХА ВГРАДЕНИ В НАГРЪДНИКА НА ПЪРВОСВЕЩЕНИКА

1. Сардът, наречен още вавилонски (камък), е огнено-червен като кръв. Среща се във Вавилон, близо до асирийците. Прозрачен е и има целебна сила. Като го мажат, с него делителите лекуват отоци и рани от желязо.
2. Топазът е по-ръждив от рубина. Среща се в индийския град Топазон. Стриван на лекарско точило, изпуска сок, който не е червен наглед, а е като мляко. Пълни много чаши – колкото би искал точещият го. И не намалява нито на големина, нито на повърхност. Полученото от него прием при очни болести и при воднянка. (Да го пие) и този, който полудява от морското грозде.
3. Смарагдът е зелен. Копаяйки го, варварите го секат в индийските планини. Силата му е в това, че в него можеш да видиш лицето си.
4. Рубинът е много червен на вид. Среща се в Ливийския Кархидон, наречен Африкий. Казват, че го търсят през нощта, а не през деня, защото отдалеч искри като факел или като въглен. И за един час престава. И като разберат тези, дето го търсят, че е той, тръгват срещу светлината му и го намират. В каквито и дрехи да се увие, светлината му минава през тях.
5. Сапфирът е светлосин. Среща се в Индия и в Етиопия. Стърже се. Лекува отоци и подутини, намазан заедно с мляко върху възпалените места. Казват, че Законът, даден на Мойсей на планината, е бил на камък сапфир.
6. Ясписът е зеленикав. Открива се в устието на река Термодонт и в Матунтийския Кипър. Употребява се при епилепсия.
7. Хиацинтът е червеникав. Среща се в Сирия, във вътрешна Варвария. Древните наричат тази северна страна, където са готите и давните, Скития. И тук, във вътрешността, в пустинята на Велика Скития, има дълбока пропаст, покрита с гора, недостъпна за хората, оградена с каменни стени. И ако някой надникне от върха на планината, като от стена, не може да съзре дъното на пропастта, но от дълбочината е тъмно

като някаква бездна. Затворници, пращани тук насила от околните царе, колят агнета и като ги одерат, ги хвърлят отгоре, от скалите, в бездната на тази пропаст. И камъните полепват по месата. А орлите, дето живеят по скалите, се събират, примамени от мириxa на месо, и изваждат агнетата с камъните по тях. И когато изядат месото, камъните остават горе, на върха на планината. Затворниците, като видят накъде са отнесли орлите месото, стиват там и така донасят камъните. А те имат толкова действие. Ако ги сложиш върху възлени, самите те не се повреждат, а гасят възлените. И не само това, но също и ако някой вземе камък, увие го в платно и го държи над огъня, ръката му изгаря, а платното остава невредимо. Казват, че помага също на родилките.

8. Ахатът е синкав. И той се добива в Скития. Стърже се и, намазан на лицето, лекува ухапано от скорпион и ехидна.

9. Аметистът е като дълбок пламък. Среща се в Ливийските планини, в крайморските краища.

10. Хризолитът е сякаш злато. Има го в каменния кладенец на Ахименида Вавилонска. Ахименида наричат и Вавилон, и този каменен кладенец. Стрит, камъкът лекува болни стомаси и черва.

11. Берилът пък е гълъбовосин. Среща се в полите на планината, наречена Тавър.

12. Ониксът е жълтеникав. И той се добива в същата планина.

СВ. АВГУСТИН

ОТ ДОГМАТИЧНИТЕ СЪЧИНЕНИЯ

Да видим каква е силата на огъня, от който винаги излиза светлина и винаги дим. Защото и двете неща се раждат от него, обаче огънят не е без тия неща, както, прочее, се открива, че тези трите не са едно и също нещо, но заедно се раждат. Понеже нито от светлината се появява огън или дим, нито от дима – огън или светлина, а от огъня светлината и димът винаги се раждат. И както пък дъгата по природа има свойствата червено и синьо, и зелено, и пурпурно, и както тяхната общност по природа е единна и едносъщна, и неразделна в съществуването си, така и Светата Троица е едносъщно божество – и е съединена без смесване, и е отделна без деление. И човекът, прочее, бидейки сътворен преди всичко според Божия образ, носи най-явния образ на Светата Троица – неговата разумна и словесна душа да бъде в три същности, сиреч ум и слово и дух, както е и при пребожествената същност – Отец и Син, и Свети Дух. Защото както Отецът е Отец, а не Син, и Синът е Син, а не Отец, и Духът е Дух Свети, а не Син, нито Отец, така и умът е ум, а не слово, и словото е слово, а не дух, и духът е дух, а не слово или ум. Те, прочее, нито се сливат чрез съединението, нито се разделят от броя им, защото трите са едно и едното е в трите – винаги единъестествени и едносъщни помежду си.

ЗА ЯВЛЕНИЕТО ГОСПОДНЕ ОТ АПОСТОЛСКИТЕ ЗАПОВЕДИ

Прочее, нашият Господ Иисус Христос се роди от светата Дева Мария във Витлеем. Според египтяните (това стана) на 25-ти хояк, в седмия час на деня, който е преди осмия ден от януарските календи. А беше кръстен от Иован на тридесетата своя година, на 11 тиви, в десетия час на нощта в реката Йордан. И живя между нас на света, като проповядваше благата вест за небесното царство и цереше всеки недъг и всяка болест у хората, докато стана на 32 години и 3 месеца. На 33-та (година) беше разпнат – на 25 фаменот, в шестия ден, в шестия час (на деня) и на четирнадесетия ден от лунния кръг, а възкръсна на третия ден – в първия ден на фармути, в шестия час на нощта. И ни се яви на всички нас, неговите ученици. И откри славата си, като 40 дни ни учеше да проповядваме в негово име покаяние и опрощение на греховете. А се възнесе на 10 пахон, в деветия час на деня.

ВВСЕВИЙ

ОТ ХРОНИКИТЕ

Понеже като изминаха 5500 години от сътворението на света дойде нашият Господ, роди се по плът от светата Дева Мария. И като се започна неговата тридесета година, по думите на Лука, в шестия ден на месец януари – третия ден на седмицата, 29 години след неговото раждане, беше кръстен от Иован. И като прави чудеса още три години след това, в 5533-та година от сътворението на света беше разпнат заради нашето спасение. Понеже след като яде тайната пасха с учениците си и като ги въведе в главното, в петия ден (на седмицата), който беше четирнадесетият на Луната, на 25 март, 15 индикт, в същата нощ срещу 23 на същия този месец, беше предаден, и като беше разпнат, възкръсна на 25, в неделя.

След като бяха казани тия неща, добре е да се определи и годината от сътворението на света, в която нашият Господ Исус Христос направи от светата Дева Мария своето вишемирско възплъщение. Според светите книги тогава беше 5500-та година от Адама. През същата тая година стана и Благовещението на Девата и извършеното от нея пречисто раждане. Прочее, тогава беше тринадесетата година на Слънцето и десетата на Луната. А денят на Благовещението беше вторият от седмицата, а на раждането – четвъртият. Така също и божественото негово кръщение беше в 5530-та година – четирнадесетата на Слънцето и първа на Луната. А денят на седмицата беше третият. А неговото спасително страдание се извърши в 5534-та година. За Слънцето това бе петата година, за Луната пък – четирнадесетата. Прочее, казано накратко, годината от Адама, в която се извърти раждането по плът на нашия Господ, беше 5031. Смятам, че е правилно да прибавим малко и за различията в годините и месеците, тъй като има голямо обръкване поради незнанието на тия неща. Та ще кажа за най-важните техни разлики. А те могат да се разделят на три, защото, според принадлежността си към различни народи, едни имат еднакви мерки за времето – с едно и също начало, но различни по име; други имат различия и в името, и в същината – различават се по имената, а влизат в годината или в месеца два, три или най-много седем дена по-рано; други пък имат едно и също начало на месеците, а различно на годината. Римляните, прочее, и елините имат еднакво начало на месеците, но имената им са различни -месецът, който

се нарича от римляните април, от елините се именува ксантик, а и двата имат едно и също начало – първият ден на ксантик е първият и на април. Но елините смятат началото на годината от септември, а римляните от януари. И така римляните и елините имат едно и също начало на месеците, сиреч започват годината в един и същи месец тот, но в различни дни. А елините имат за начало на годината и индикта, първият ден на месеца, който римляните наричат септември. Александрийците пък започват годината три дни преди септември, сиреч на 29 август. И месеците им се различават. Александрийците дават на всеки месец по 30 дни, което прави 360 дни. Месеците, дето са в тия 360 дни, свършват всяка година на 23 август и от останалите 5 дни, сиреч 24 и 25, и 26, и 27 и 28 образуват друг месец – пентимер. Ако имаме ден, който се случва всяка четвърта година, сиреч висекст, то шест ще са така наричаните от тях епакти, тоест на четири години има шестоднев. Древните египтяни смятат, че годината има тъкмо 365 дни, а не 360 и четвърт, както мислят римляните и елините, и александрийците. На 1460 години и те започват годината заедно с александрийците и елините, а на четири години правят това с един ден по-рано – на 28 август. И така, като прибавят на четири години по един ден, се ползват от споменатите 1460 години, защото 4 пъти по 365 прави 1460. Според Божието законоуствие годината и месеците при иудеите се различават и по име, и по същество от тези на елините, римляните и египтяните, защото (иудеите) имат лунни месеци по 29 дни и, като се изпълват дванадесетте месеца за 354 дни, на три години се появява тринадесети месец – ”вълазний“, състоящ се от 33 дни. А годишното новомесечие винаги е в така наречения от тях месец нисан, сиреч на 25 март, който е първо-зданният ден. В него Бог превърна всичко това от небитие в битие с благоволението на Отца и с действието на Светия Дух, вселил се в неговата Света майка и Девица. В същата година Бог стана човек и в същата тази година възкръсна от гроба.

И нека това за нас винаги е началото на годината според Светата Божия църква. Като разбираме, че Светата Пасха се пада в неделя, след 14-ия ден на Луната в същия месец, празнуваме, я не според иудеите, а според апостолите, по естествен и предаден от Бога начин. А всички, които не казват, че първата Господня Пасха е била през 5534 година, не могат да покажат, че 14-ият ден на Луната и 23 март съвпадат с Великия петък на спасителното страдание, нито че неделата на Господнето възкресение е на 25 март. И понеже това не се посочва, оттук и пресмятанията им са неверни.

Исихий

ЗА РОЖДЕСТВО ХРИСТОВО

В четиридесет и втората година от царуването на Август, през месец декември, на 25-ия ден, който е шестият (на седмицата), в седмия час на деня се роди по плът нашият Господ Иисус Христос от светата Дева Мария. Според антиохийците от сътворението на света до Христовото рождение има 6000 години, защото от Адам до Фалек, сина Бверов, се събират 3000 години и от Фалек до 42-та година от Августовото царуване – 5967, тоест от Адам до раждането на Христа и до разпятието му има пълни 6000 години. Защото според Моисеевото предсказание Фалек бележи половината от времето на Христовото явяване. И тъй както в шестия ден (Бог) създаде човека и го видя, поддал се на греха, така и в 6000-та година дойде на Земята и го спаси. Така, прочее, и Свещеното писание известява деня Господен като хиляда години. Така и боголюбивите летописци Клим и Теофил, и Тимотей в съгласие един с друг постановиха, че Господ се явил в 6000-та година по броя на шестте дни от сътворението на Адам и избавил човешкия род. Други пък казват, че Господ дошъл в 5500-та година, но не са много тия, които са съгласни с това. А всички мислят, че (е било) в 6000-та година. Много опитни писатели са съгласни един с друг заявяването на Господа, макар и други да мислят различно. Но гласът на пророка най-добре казва истината, като ни учи, че Господ се е явил в 6000-та година.

Йоан Дамаскин

ЗА МАКЕДОНСКИТЕ МЕСЕЦИ СПОРЕД ЦЪРКОВНОТО ПРЕДАНИЕ

Казват, прочее, елините, че съществуват 12 животни от звезди, които имат движение, обратно на това на слънцето, луната и другите пет планети. И тези седем (планети) преминават през дванадесетте животни. А имената на седемте планети са: Слънце, Луна, Зевс, Хермес, Арес, Афродита, Кронос. Наричат ги планети, защото се движат възкряй небето. На всеки пояс има по една от седемте планети. 1. На първия и най-годия – Кронос. 2. На втория пък Зевс. 3. На третия – Арес. 4. А на четвъртия – Слънцето. 5. А на петия – Афродита. 6. На шестия пък Хермес. 7. А на седмия и най-долния – Луната. Слънцето, прочее, преминава за един месец през всяко животно и за дванадесет месеца обхожда дванадесетте животни. Имената на дванадесетте животни и техните месеци са: 1. Овен. Приема слънцето на 21 март. 2. Телец – на 23 април. 4. Рак – на 24 юни. 5. Лъв – на 25 юли. 6. Дева – на 25 август. 7. Везни – на 25 септември. 8. Скорпион – на 25 октомври. 9. Стрелец – на 25 ноември. 10. Козирог – на 25 декември. 11. Водолей – на 20 януари. 12. Риба – на 20 февруари. А Луната минава за един месец през тях, защото е по-ниско и обикаля по-бързо. Както, ако направиш кръг вътре в друг кръг, вътрешният се получава по-малък, така е и с движението на Луната – понеже тя е по-ниско, кръгът ѝ е по-малък и тя го изминава по-бързо.

МЕСЕЦИТЕ СПОРЕД РИМЛЯНИТЕ. ЗА РАЗЛИЧНИТЕ МЕСЕЦИ

1. Март. 31 (ден). Яж сладко и пий. 2. Април. 30 (дни). Не яж ряпа. 3. Май. 31 (ден). Не яж свинско. 4. Юни. 30 (дни). В два часа пий малко вода. 5. Юли. 31 (ден). Въздържай се от пълтски страсти. 6. Август. 31 (ден). Не яж сурови зеленчуци. 7. Септември. 30 (дни). Не яж мляко. 8. Октомври. 31 (ден). Не яж кисело. 9. Ноември. 30 (дни). Не се мий често. 10. Декември. 31 (ден). Не яж зеле. 11. Януари. 31 (ден). В 2 часа пий малко чисто вино. 12. Февруари. 28 (дни). Не яж цвекло.

МЕСЕЦИТЕ СПОРЕД ИУДЕИТЕ

1. Нисан. 2. Иярс. 3. Сиван. 4. Тамуз. 5. Ав. 6. Илум. 7. Терси. 8. Марсуан. 9. Хаслев. 10. Тивит. 11. Сават. 12. Адар.

МЕСЕЦИТЕ СПОРЕД МАКЕДОНЦИТЕ

1. Таурос. 2. Дидим. 3. Каркин. 4. Лъв. 5. Партенос. 6. Зигос. 7. Скорпиос. 8. Токсотис. 9. Бгокер. 10. Идрихос. 11. Ихтис. 12. Крис.

МЕСЕЦИТЕ СПОРЕД ЕЛИНИТЕ

1. Ксантик. 2. Артемисии. 3. Десий. 4. Панем. 5. Лос. 6. Горпиес. 7. Иперверетей. 8. Диос. 9. Апилес. 10. Адунес. 11. Пертиос. 12. Диострос.

МЕСЕЦИТЕ СПОРЕД ЕГИПТЯНИТЕ

1. Фармути. 2. Пахон. 3. Паини. 4. Епифи. 5. Месори. 6. Тот. 7. Фасфи. 8. Атир. 9. Хияк. 10. Тиви. 11. Мехир. 12. Фаменот.